

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Janusz KOCHANOWSKI

Warszawa, 18/12/2008r.

RPO-604482-I/08/MG/AK

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pan

Grzegorz Schetyna

Wiceprezes Rady Ministrów

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji

ul. Stefana Batoiego 5

02-591 Warszawa

Wielce Szanowny Panie Premierze

W ostatnim czasie otrzymuję sygnały dotyczące funkcjonowania samorządów zawodów prawniczych, w szczególności w sprawie niewywiązywania się z obowiązku zapewnienia realizacji prawa do informacji publicznej wskutek zaniechania umieszczania uchwał organów korporacyjnych w Biuletynie Informacji Publicznej. W związku z powyższym, pozwalam sobie przedstawić Panu Premierowi - jako odpowiedzialnemu za zagadnienia informatyzacji podmiotów realizujących zadania publiczne - moje uwagi co do tego problemu.

Ustanowione w art. 61 Konstytucji prawo do informacji o działaniach organów władzy publicznej (w tym także organów samorządów zawodowych, które wykonują władztwo publiczne w powierzonym im zakresie) musi być we współczesnym państwie demokratycznym traktowane z należytą powagą. Zasada jawności i przejrzystości systemu sprawowania władzy jest bowiem oczywistą konsekwencją i integralnym elementem ustroju demokratycznego. Z tego punktu widzenia władza w państwie sprawowana jest w imieniu obywateli i odnosi się nie tylko do wybieranej w bezpośrednich wyborach władzy ustawodawczej, ale do każdego rodzaju władzy publicznej, nawet jeśli bezpośrednio jej działanie nie ma wpływu na życie codzienne jednostek. Obywatele muszą mieć zatem zapewnioną możliwość wglądu w to, jak odpowiednie organy wypełniają swoje funkcje publiczne, w ich organizację oraz sposób działania.

Na organach samorządu zawodowego zawodów prawniczych, podobnie jak na wszystkich innych organach samorządu zawodowego, ciąży - wynikający z art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 ze zm.; dalej: ustawa o dostępie do informacji publicznej) - obowiązek udostępniania informacji publicznej, która rozumiana jest jako „każda informacja o sprawach

publicznych" (art. 1). Zgodnie z art. 8 ust. 3 tejże ustawy, organy samorządu mają obowiązek udostępniania za pośrednictwem publikatora teleinformatycznego - Biuletynu Informacji Publicznej kategorii informacji wskazanej w art. 6 ust. 1 pkt 1-3, pkt 4 lit. a) tiret drugie, lit. c) i d) i pkt 5. W związku z tym, z przepisów ustawy o dostępie do informacji publicznej wynika obowiązek publikowania wszystkich tych uchwał organów samorządu zawodowego, których zakres przedmiotowy wskazano powyżej.

Warto również zwrócić uwagę, że przepis art. 8 ust. 3 zd. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej stanowi, że podmioty zobowiązane do udostępniania informacji w systemie Biuletynu Informacji Publicznej mogą zamieszczać na niej także inne informacje publiczne. Warto w tym miejscu powołać §11 ust. 1 pkt 5 lit b) rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 stycznia 2007 r. w sprawie Biuletynu Informacji Publicznej (Dz. U. Nr 10, poz. 68), który wskazuje, że Biuletyn powinien umożliwiać odnalezienie innych informacji publicznych, których publikacja leży w interesie publicznym, zaspokaja potrzeby obywateli i ich wspólnot, wspiera rozwój społeczeństwa obywatelskiego lub przyczynia się do polepszenia działalności podmiotu udostępniającego informacje.

Organy samorządu zawodowego zawodów prawniczych - Naczelna Rada Adwokacka, Krajowa Rada Radców Prawnych czy Krajowa Rada Notarialna - to instytucje, które swoją sprawnością i kompetencją w działaniu powinny dawać przykład dbałości o interes obywateli (nie tylko tych zawodowo zainteresowanych w działalności samorządów) oraz rozwój kultury prawa w Rzeczypospolitej. Jest zatem wielce niepokojącym fakt, iż wspomniane organy samorządów w sposób mało satysfakcjonujący wywiązują się ze swojej powinności do publikowania (w szczególności na stronach Biuletynu Informacji Publicznej) i powszechnego udostępniania treści podejmowanych przez siebie uchwał. Zaniedbania w tym zakresie świadczą o niewystarczającym przywiązaniu uwagi do prawa do informacji publicznej i jej dostępności dla obywateli.

Z dokonanych przez pracowników Biura Rzecznika Praw Obywatelskich badań wynika, że każdy z wymienionych organów samorządu zawodowego umieszcza na swojej stronie jedynie niektóre podjęte uchwały. Samorządy publikują zazwyczaj jedynie część uchwał, które dotyczą kwestii najważniejszych dla funkcjonowania danej struktury zawodowej (na przykład Krajowa Rada Notarialna publikuje na swojej stronie jedynie 25 uchwał). Pełen zasób merytoryczny i chronologiczny uchwał dostępny jest jedynie w krajowych lub okręgowych siedzibach organów. Wiele do życzenia pozostawia także techniczna strona istniejącego dostępu do opublikowanych uchwał - przykładowo Naczelna Rada Adwokacka, która co prawda opublikowała największą ich liczbę, nie posiada nawet najprostszego systemu automatycznego wyszukiwania uchwał.

W świetle powyższego, działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.), zwracam się z uprzejmą prośbą do Pana Premiera o rozważenie przedstawionych uwag i postulatów oraz udzielenie informacji, jakie działania są podejmowane lub planowane przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych dla usprawnienia realizacji obywatelskiego prawa do informacji poprzez ułatwienie jak najszerszego dostępu do zasobu uchwał za pośrednictwem stron Biuletynu Informacji Publicznej Naczelnej Rady Adwokackiej, Krajowej Rady Radców Prawnych oraz Krajowej Rady Notarialnej.

Łączę wyrazy szacunku

/-/ Janusz Kochanowski